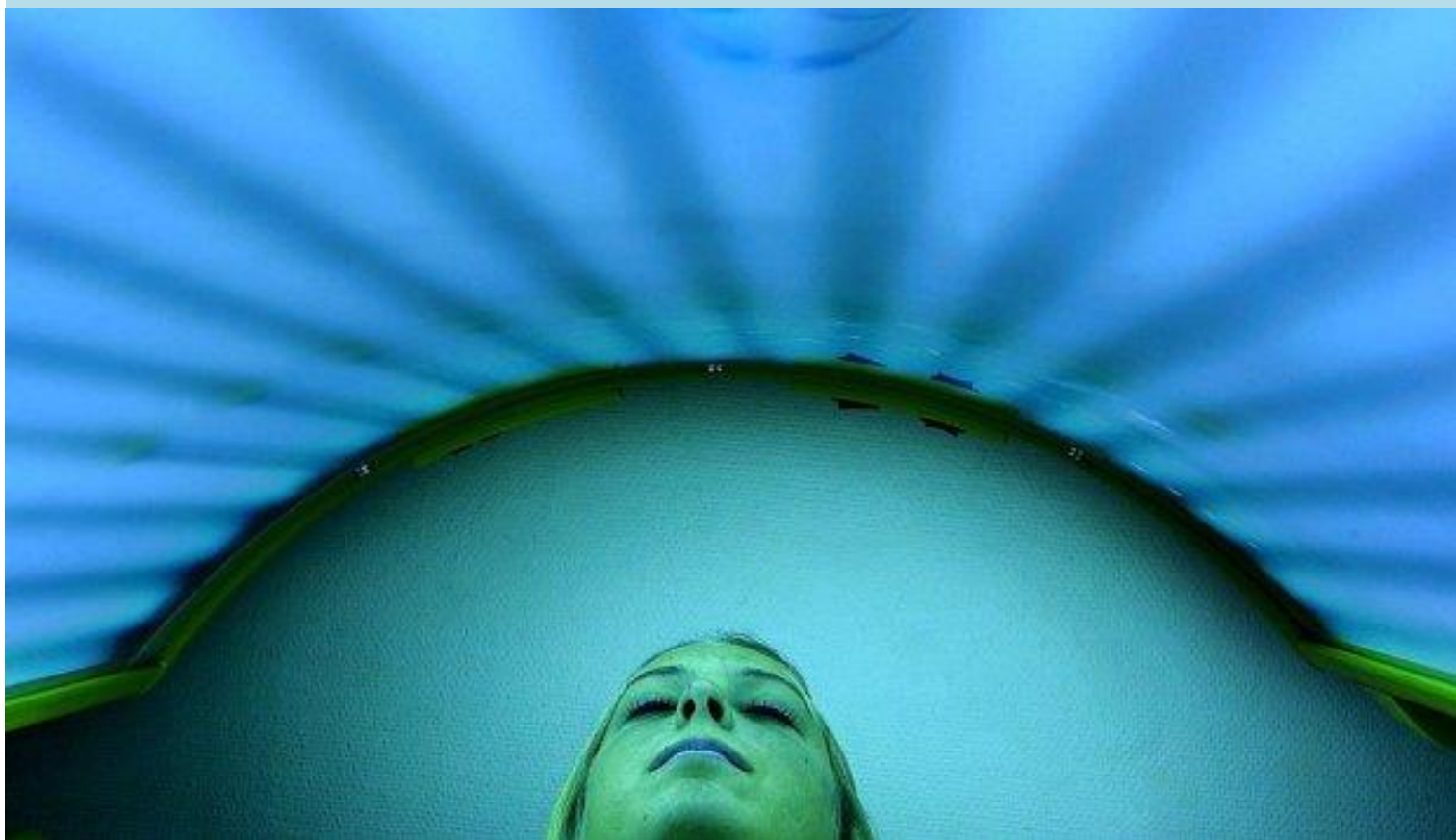

Solkampagnen | Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden

Danskernes solarievaner 2014

– en kortlægning

Danskernes solarievaner 2014 – en kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne (CEDs) ved:

Christine Lind Behrens

- Analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på behrens@cancer.dk og tlf: 35 25 77 36)

Christina Schiøth

- Studentermedhjælper, stud.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Behrens CL & Schiøth C

Danskernes solarievaner 2014 – en kortlægning

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2015

Kræftens Bekæmpelse

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Telefon 35 25 75 00

Rapporten findes på www.skrunedforsolen.dk

Forsidebillede: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-249-1

Copyright ©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

Januar 2015.

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Når man går i solarium øger man sin risiko for at få hudkræft og modernærkekræft. Derfor har Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne siden 2007 arbejdet for at nedsætte danskernes forbrug af solarium med indsatsen "Sluk Solariet". Og det ser ud til, at danskerne har taget budskabet til sig: Andelen af solariebrugere i alderen 15-64 år er faldet fra 26 % i 2007 til 9 % i 2014.

Solkampagnen vil i de kommende år arbejde for, at det *fortsat* er langt de fleste danskere, der undlader at gå i solarium, ligesom vi vil arbejde for at få endnu flere danskere ud af solarierne. Det gælder ikke mindst de unge kvinder, som fortsat har det højeste forbrug af solarium.

Solarieloven, der trådte i kraft den 1. august 2014, indeholdt desværre ikke en 18-års-aldersgrænse for solariebrug. Tallene i indeværende rapport viser imidlertid, at 36 % af danskerne rent faktisk tror, at aldersgrænsen er gældende. Derfor vil vi fortsat gøre en indsats for at kommunikere, at solariebrug er sundhedsskadeligt – især for børn og unge.

Denne rapport viser også, at danskerne er rigtig gode til at holde øje med forandringer i deres hud. Der er dog også 24 %, der *aldrig* tjekker deres hud. Derfor vil Solkampagnen fortsat kommunikere vigtigheden af at holde øje med sin hud.

København, januar 2015

Peter Dalum, projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne

Indhold

Sammenfatning	5
Konklusioner og anbefalinger.....	6
1. Indledning.....	7
2. Danskernes brug af solarium.....	9
3. Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug.....	12
4. Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft	14
5. Metode	19
Litteraturliste.....	22

Sammenfatning

Solariebrug er kræftfremkaldende, og går man i solarium, har man en 20 % øget risiko for at få modermærkekræft. Går man i solarium, før man fylder 35 år, øges risikoen for at få modermærkekræft med 60 %, og risikoen stiger yderligere, jo oftere man bruger solarium (Boniol et al., 2012).

I denne rapport belyses 15-64-årige danskeres solarievaner i 2014¹ samt udviklingen i danskernes solarievaner fra 2007-2014. Kortlægningen er baseret på data fra 2.047 respondenter i alderen 15-64 år, og den er nationalt repræsentativ på køn, alder og region.

Danskernes brug af solarium

1 ud af 11 danskere (9 %) i alderen 15-64 år har været i solarium inden for det seneste år. Flest kvinder og unge i alderen 15-19 år går i solarium. Blandt mænd er det særligt unge mellem 15 og 19 år, der går i solarium, mens der ikke er en særlig alderstendens blandt kvinderne. Der er ikke nogle regionale forskelle i andelen af solariebrugere; hverken blandt kvinder eller mænd.

Andelen af 15-64-årige solariebrugere er faldet fra 26 % i 2007 til 9 % i 2014.

Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug

I Danmark er der ingen aldersgrænse for solariebrug. Alligevel tror 36 % af de 15-64-årige, at det er forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium. Spørger man om danskernes holdninger til en aldersgrænse, mener næsten to tredjedele (61 %) og særligt kvinder, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium. Kun 24 % er imod en sådan lovgivning.

Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft

Næsten 9 ud af 10 danskere mellem 15 og 64 år ved, at solariebrug øger risikoen for kræft. En lavere andel af solariebrugere er bevidst om denne kræftrisiko sammenlignet med ikke-solariebrugere. 35 % af danskerne undersøger sig selv *månedligt* eller oftere for hudforandringer og tegn på kræft i huden, mens en fjerdedel *aldrig* undersøger sig selv. Det er især kvinder og respondenter i de ældre aldersgrupper, der undersøger sig selv for hudforandringer. Andelen, der undersøger sig selv for hudforandringer månedligt eller oftere er større blandt solariebrugere end blandt tidligere solariebrugere og respondenter, der aldrig har brugt solarium. 16 % af de 15-64-årige har været hos lægen inden for det seneste år grundet hudforandringer og tegn på kræft i huden, heriblandt lidt flere kvinder end mænd.

¹ Data er indsamlet i perioden 3. september 2014 til 8. oktober 2014. Denne periode omtales også i rapportererne "Danskernes solvaner i den danske sommer 2014" og "Danskernes solvaner på solferie 2014".

Konklusioner og anbefalinger

Konklusion

Andelen af solariebrugere i Danmark har været faldende siden Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes opstart i 2007. Nu går kun 9 % af de 15-64-årige danskere i solarium. Det er desværre fortsat lovligt for børn og unge i alle aldre at gå i solarium – og det på trods af, at flertallet af de 15-64-årige går ind for en aldersgrænse på 18 år.

Anbefaling

Solkampagnen vil arbejde for at få endnu flere til at slukke solariet og samtidig forsøge at sikre, at helt unge mennesker ikke bliver fristet af de kunstigt fremstillede stråler i en tidlig alder.

Konklusion

Størstedelen af den danske befolkning ved, at solariebrug øger risikoen for hud- og modermærkekræft. Men denne viden er mest udbredt blandt personer, der ikke selv går i solarium.

Anbefaling

Solkampagnen vil fortsat arbejde på at udbrede information om risikoen ved solariebrug, således at personer, der går i solarium, i højere grad bliver bevidste om, hvilken sundhedsskadelig risiko, de udsætter sig selv for, når de lægger sig ind under uv-rørene i solariet. Solarieloven fra 2014, der blandt andet sikrer, at der skiltes med netop denne information i alle solcentre, kan forhåbentlig bidrage til, at endnu flere solariebrugere bliver oplyste om risikoen ved solariebrug.

Konklusion

Omkring en tredjedel af danskere mellem 15 og 64 år tjekker sig selv månedligt eller oftere for hudforandringer og tegn på kræft i huden. Det er positivt, at mange danskere holder øje med deres hud, fordi chancerne for helbredelse øges, jo tidligere hud- og modermærkekræft opdages. Der er dog samtidig en fjerdedel af danskerne – særligt mænd og unge – der aldrig tjekker sig selv for hudforandringer.

Anbefaling

Det er en central del af Solkampagnens arbejde at oplyse danskerne om vigtigheden af at holde øje med sin hud. Hud- og modermærkekræft kan ramme både unge og gamle, så Solkampagnen vil arbejde for, at dette budskab når ud til alle, således at forstadier til modermærkekræft opdages og behandles i tide.

1. Indledning

Formålet med denne rapport er at give den danske befolkning – herunder politikere og presse – et billede af danskernes solarievaner i 2014² og udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007-2014. I rapporten belyses solarievaner hos de 15-64-årige. Det belyses, hvor mange der går i solarium, hvor mange, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug og hvor opmærksomme danskerne er på at undersøge sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden.

Udover at henvende sig til offentligheden bruges rapporten også internt i Solkampagnen til at målrette den fremtidige indsats.

Rapporten er udarbejdet af evalueringsenheden i Kræftens Bekæmpelse og TrykFondens Solkampagne "Skrud ned for solen mellem 12 & 15". Solkampagnen har til formål at forebygge kræft i huden ved at nedsætte danskernes eksponering for uv-stråling fra den naturlige sol og solarier.

Baggrund

Solarier er kræftfremkaldende

The World Health Organization (WHO) slog i 2009 fast, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende (El Ghissassi et al., 2009). Der er en 20 % øget risiko for at få modermærkekræft, hvis man bruger solarium, og går man i solarium, før man fylder 35 år, er risikoen øget med 60 % (Boniol et al., 2012). Desuden er der en dosis-respons-sammenhæng: Jo oftere, man bruger solarium, jo højere er risikoen for modermærkekræft (Boniol et al., 2012).

Modermærkekræft er den mest alvorlige form for kræft i huden³. Årligt registreres ca. 1.900⁴ nye tilfælde af modermærkekræft i Danmark, og Danmark har én af de højeste forekomster af modermærkekræft i verden (Ferlay et al., 2014).

Der er 16 % af de mænd og 9 % af de kvinder, der får konstateret modermærkekræft, der dør af sygdommen inden for 5 år⁵.

Solariebrug øger også risikoen for pladecellekræft, som er én af de to kræfttyper⁶, der betegnes som almindelig hudkræft (IARC, 2012). Derudover øger solariebrug risikoen for øjenskader (Gallagher & Lee, 2006).

² Kortlægningen er lavet hvert år siden 2009. I 2012 omfattede rapporten udelukkende solarievaner blandt 26-64-årige danskere, men i årene 2009-2011 og 2013 omfattede rapporterne 15-64-årige danskere, ligesom denne rapport gør. I perioden 2007-2008 blev der også målt på danskernes solarievaner, men dengang indgik tallene i en større årlig rapport om danskernes solvaner på solferie, i solarium og i den danske sommer – kaldet Solundersøgelsen. Alle tidligere rapporter kan ses på www.skrunedforsolen.dk → Forskning og evaluering → Rapporter.

³ Den anden form for kræft i huden kaldes "almindelig hudkræft" (basalcellekræft og pladecellekræft).

⁴ Udtræk fra NORDCAN for 2008-2012 (Engholm et al., 2014).

⁵ Udtræk fra NORDCAN for 2009-2011 (Engholm et al., 2014)

⁶ Den anden kræfttype, der falder under betegnelsen "Almindelig hudkræft", er basalcellekræft.

Datagrundlag og analyse

Rapporten bygger på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse foretaget af analyseinstituttet Epinion i september 2014. Der var 2.047 danskere i alderen 15-64 år, som besvarede spørgeskemaet. I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne spurgt til deres solariebrug inden for det seneste år (dvs. for perioden september 2013 til september 2014). Solariebrug i denne periode betegnes i rapporten som solariebrug i 2014⁷.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet gennemført hvert år i perioden 2007-2014. I nærværende rapport er de nyeste data fra 2014 anvendt, og derudover belyses udviklingen for udvalgte nøglevariable i perioden 2007-2014.

I rapporten undersøges det, om der er forskelle i danskernes solarievaner ud fra følgende faktorer: køn, alder og region. Når forskelle omtales i rapporten, er det altid *statistisk signifikante* forskelle ($p < 0,05$), der er tale om. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der går i solarium, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der går i solarium.

Procenttallene i de forskellige tabeller er ofte afrundede og vil derfor i nogle tilfælde summere til mere end 100 %.

For mere information om metode og statistiske analyser; se rapportens kapitel 5: Metode.

Definitioner

Solariebrugere

Alle respondenter, der har brugt solarium mindst én gang inden for de seneste 12 måneder, er kategoriseret som *solariebrugere*.

Aldrig-solariebrugere og tidligere solariebrugere

Respondenter, der *aldrig* har brugt solarium, er kategoriseret som *aldrig-solariebrugere*. *Tidligere solariebrugere* er respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, men som *tidligere* har brugt solarium.

Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Når der f.eks. står "n=2.000" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 2.000 respondenter.

⁷ Det samme er gældende for undersøgelser fra de tidligere år. Solariebrug i 2008 er eksempelvis blevet målt ved at spørge respondenter i september 2008 om deres solariebrug inden for det seneste år.

2. Danskernes brug af solarium

Hvor mange 15-64-årige bruger solarium?

Figur 2.1.

- 9 % af de 15-64-årige respondenter angiver at have brugt solarium inden for det seneste år.
- Godt halvdelen af respondenterne (52 %) har aldrig brugt solarium, mens 39 % har brugt solarium tidligere – men ikke inden for det seneste år.
- 5 % har brugt solarium månedligt eller oftere.

Hvem bruger solarium blandt 15-64-årige?

Figur 2.2.

- Lidt flere kvinder (11 %) end mænd (8 %) er solariebrugere.
- Der er aldersforskelle i brugen af solarium, men der er ikke en entydig tendens til, at unge går mere eller mindre i solarium end ældre. Andelen af solariebrugere er højest i aldersgrupperne 15-19 år, 20-29 år og 40-49 år (11-14 %) og lavest i aldersgrupperne 30-39 år og 50-64 år (5-8 %).
- Der er ingen regionale forskelle i andelen af solariebrugere.

Figur 2.3.

- Blandt mænd er der en klar tendens til, at den yngste aldersgruppe (15-19-årige) går mest i solarium. Selvom der også for kvinder er signifikant sammenhæng mellem alder og solariebrug, er alderstendensen anderledes, end den er for mænd. Blandt kvinder er andelen af solariebrugere nogenlunde jævnt fordelt indtil de runder 49 år, hvorefter andelen falder drastisk. Der er ingen regionale forskelle i solariebrug – hverken blandt mænd eller blandt kvinder (fremgår ikke af figur).

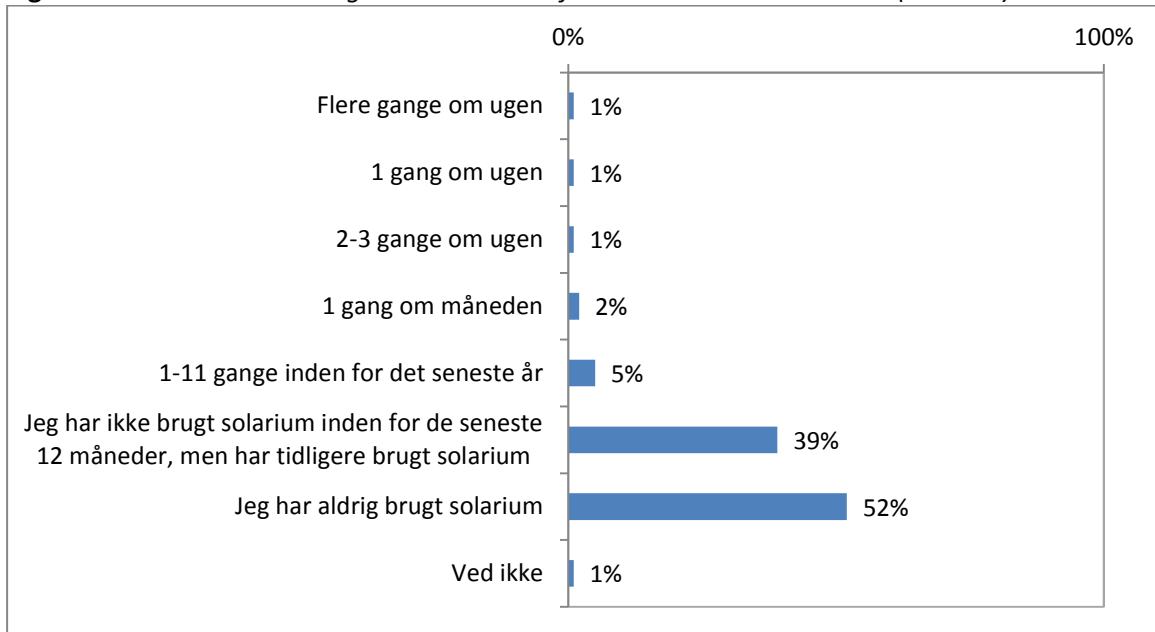
Udviklingen i andelen af solariebrugere 2007-2013

Figur 2.4.

- Andelen af 15-64-årige solariebrugere er faldet fra 26 % i 2007 til 9 % i 2014.

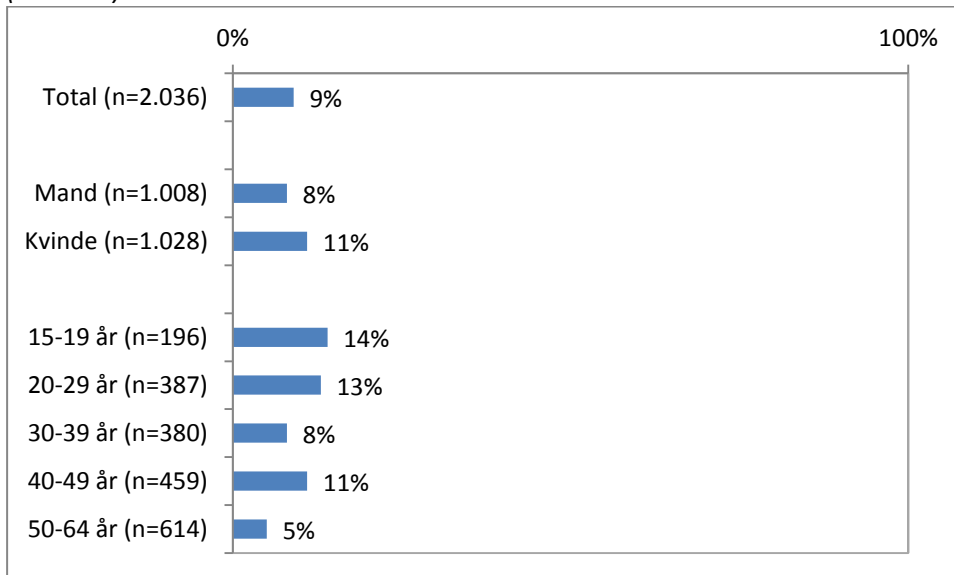
Hvor mange 15-64-årige bruger solarium?

Figur 2.1. *Hvor tit har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder? (n=2.047)⁸*

Hvem bruger solarium blandt 15-64-årige?

Figur 2.2. *Andelen, der har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder. Fordelt på køn og alder* (n=2.036)⁹.*

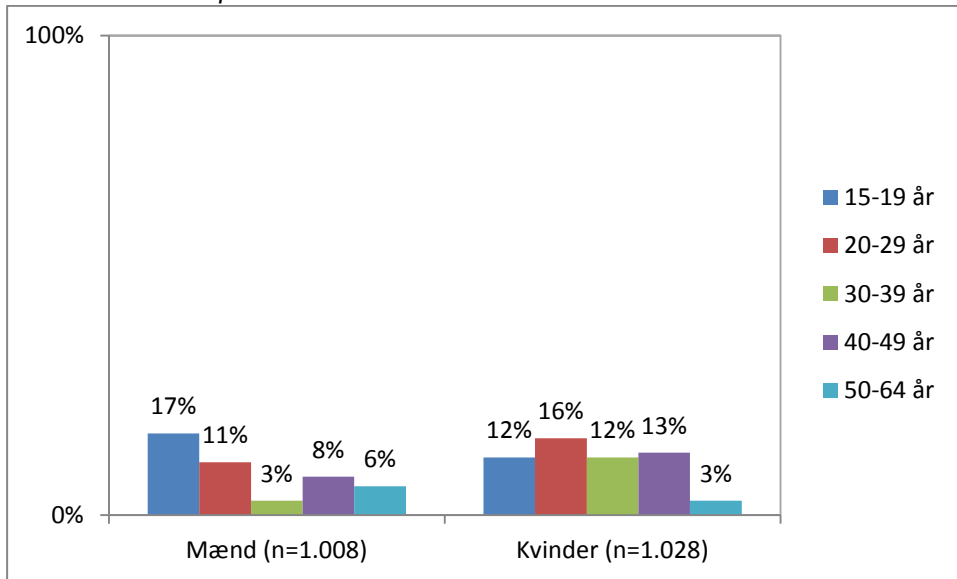

*Ingen regionale forskelle.

⁸ 9 % af de 15-64-årige danskere har været i solarium inden for det seneste år. I figur 2.1. ser det ud til, at det er 10 %, men det skyldes afrundringer.

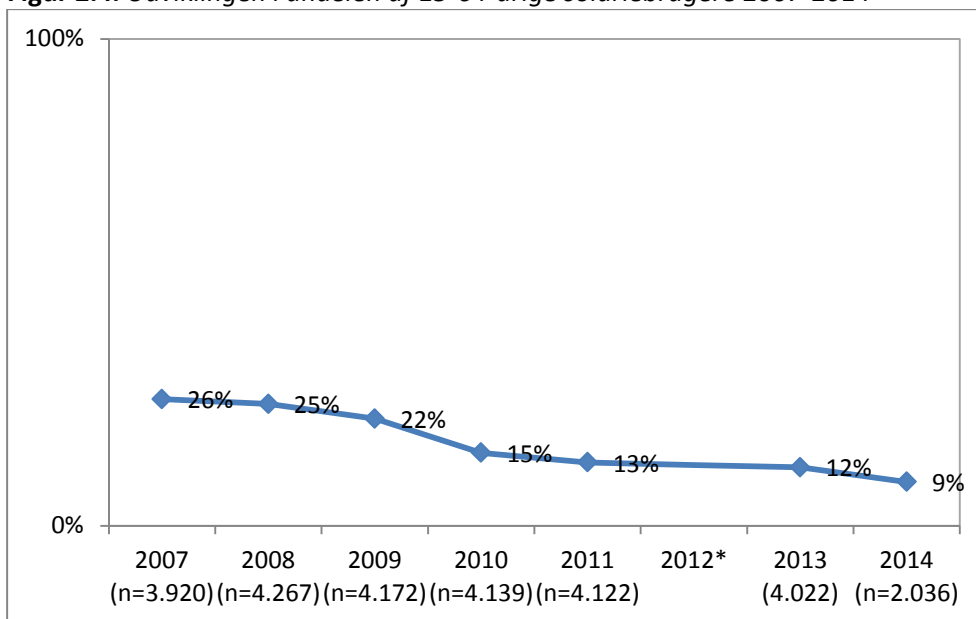
⁹ De 11 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor tit de har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er ekskluderet fra denne analyse.

Figur 2.3. Andelen af 15-64-årige mænd og kvinder, der har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder. Fordelt på alder.

Udviklingen i andelen af solariebrugere 2007-2013

Figur 2.4. Udviklingen i andelen af 15-64-årige solariebrugere 2007-2014*¹⁰

*I 2012 blev solarievaner blandt 26-64-årige – og ikke 15-64-årige – belyst. Derfor indgår der ikke tal fra 2012 i figuren.

¹⁰ De 11 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor tit de har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er ekskluderet fra denne analyse.

3. Kendskab og holdning til lovgivning om solariebrug

Kender danskerne den eksisterende lovgivning på området?

Figur 3.1.

- I Danmark er der ingen aldersgrænse for solariebrug.
- Det er imidlertid kun en tredjedel (33 %) af de 15-64-årige danskere, der ved, at det er lovligt for børn og unge under 18 år at gå i solarium. 36 % mener ikke, at det er lovligt, mens 31 % svarer "ved ikke".
- De yngre respondenter ved i højere grad end de ældre respondenter, at det er lovligt for unge under 18 år at gå i solarium i Danmark.

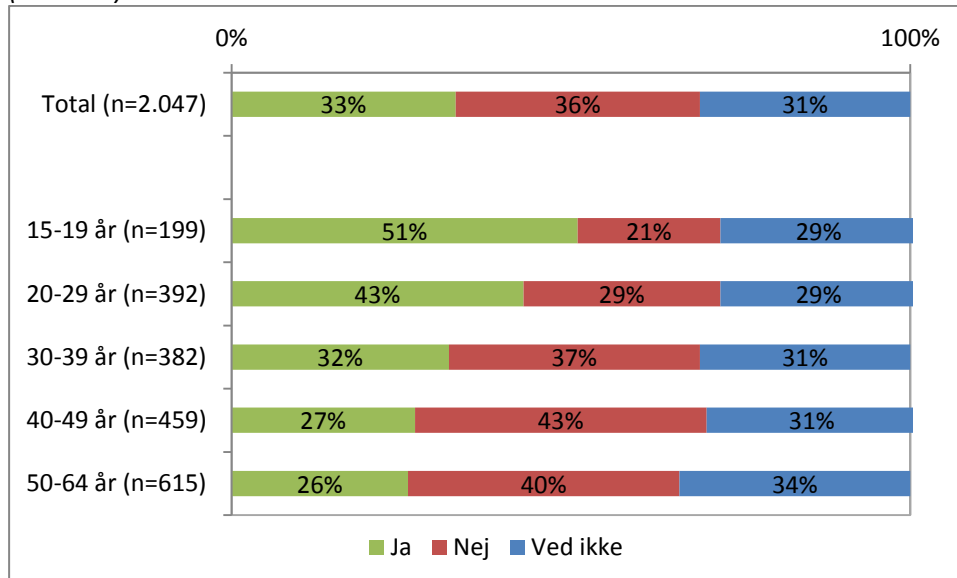
Danskernes holdning til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Figur 3.2.

- Respondenterne er – efter at have besvaret spørgsmålet til figur 3.1. – blevet oplyst om, at det i Danmark er lovligt for unge under 18 år at gå i solarium. De er herefter blevet spurgt om, hvorvidt de mener, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark.
- Næsten to tredjedele (61 %) svarer "ja" til, at der skal være en aldersgrænse på 18 år, mens 24 % svarer "nej" og 16 % er i tvivl.
- En større andel af kvinder (67 %) end mænd (54 %) går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.
- Der er ikke en klar tendens til, at andelen af danskere mellem 15 og 64 år, der går ind for en aldersgrænse på 18 år, stiger eller falder med stigende alder. Den aldersgruppe der i *mindst* grad går ind for en aldersgrænse udgøres af de 30-39-årige, hvor 57 % går ind for en aldersgrænse sammenlignet med 63 % blandt henholdsvis de 15-19-årige og 50-64-årige.
- Det er første gang i 2014, at der spørges til danskernes holdninger til *en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium*. Tidligere er de blevet spurgt til deres holdninger til *et solarieforbud for unge under 18 år*. På grund af den ændrede formulering, har vi ikke set på udviklingen i danskernes holdning til en aldersgrænse. Det kan dog oplyses, at andelen af danskere, der mener, at det skal være forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium, steg fra 38 % i 2007 til 61 % i 2013 (fremgår ikke af figur).

Kender danskerne den eksisterende lovgivning på området?

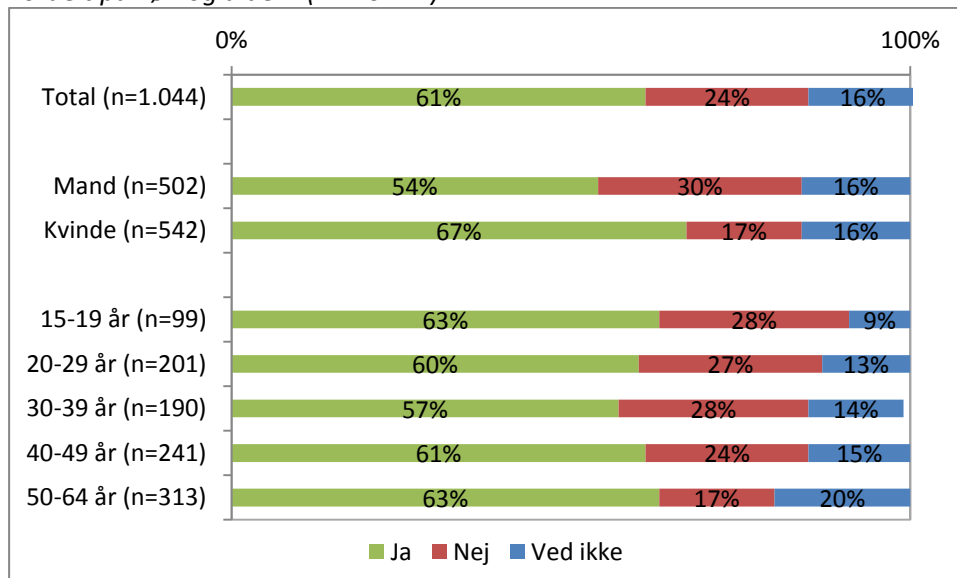
Figur 3.1. Er det lovligt for børn og unge under 18 år at gå i solarium i Danmark? Fordelt på alder* (n=2.047).

*Ingen køns- eller regionale forskelle.

Danskernes holdning til en aldersgrænse for solariebrug på 18 år

Figur 3.2. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark? Fordelt på køn og alder* (n=1.044¹¹).

*Ingen regionale forskelle.

¹¹ Kun ca. halvdelen af undersøgelsens 2.000 respondenter (n=1.044) fik dette spørgsmål.

Det skyldes, at dataindsamlingen også blev brugt til at vurdere betydningen af ordvalg i spørgeskemaer. Den anden halvdel blev spurgt til forbud frem for aldersgrænse. Respondenterne blev tilfældigt udvalgt til at få enten den ene eller den anden formulering. Resultaterne af vurderingen fremgår ikke af denne rapport.

4. Danskernes opmærksomhed på hudforandringer og tegn på kræft

Er danskerne bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft?

Figur 4.1.

- Næsten 9 ud af 10 danskere mellem 15 og 64 år ved, at solariebrug kan øge risikoen for kræft. Særligt kvinder og respondenter i alderen 20-29 år er bevidste om dette.

Figur 4.2.

- Flere 15-64-årige, der enten *tidligere* har været solariebrugere (91 %) eller *aldrig* har gået i solarium (90 %) er bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft, sammenlignet med solariebrugerne (79 %).

Hvor ofte undersøger danskerne sig selv grundigt for hudforandringer eller tegn på kræft?

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne anbefaler, at man regelmæssigt tjekker sin hud for forandringer.

Figur 4.3.

- 1 ud af 10 danskere mellem 15 og 64 år undersøger *ugentligt* sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden, mens 22 % gør det *månedligt*.
- 13 % undersøger sig selv *halvårligt* og 22 % *årligt eller sjældnere*. 9 % er i tvivl om, hvor ofte de undersøger sig selv for hudforandringer.
- Godt en fjerdedel af de 15-64-årige undersøger *aldrig* sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden.

Figur 4.4.

- Kvinder undersøger oftere sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden end mænd. Eksempelvis undersøger 43 % af kvinderne sig selv for hudforandringer månedligt eller oftere, mens det blot er 27 % af mændene, der gør det.
- Der er en tendens til, at jo ældre man er, desto oftere tjekker man sig selv for hudforandringer og kræft i huden. Næsten halvdelen af de 15-19-årige (45 %) tjekker aldrig sig selv for hudforandringer, mens det kun er 20 % af den ældste aldersgruppe (50-64-årige), der aldrig tjekker sig selv.

Figur 4.5.

- Andelen, der undersøger sig selv for hudforandringer månedligt eller oftere er større blandt solariebrugere (40 %) end blandt tidligere solariebrugere (37 %) og respondenter, der aldrig har brugt solarium (33 %).
- Andelen, der *aldrig* undersøger sig selv for hudforandringer er større blandt respondenter, der aldrig har brugt solarium (31 %) end blandt solariebrugere (27 %) og respondenter, der tidligere har brugt solarium (19 %).

Går danskerne til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft?

Figur 4.6.

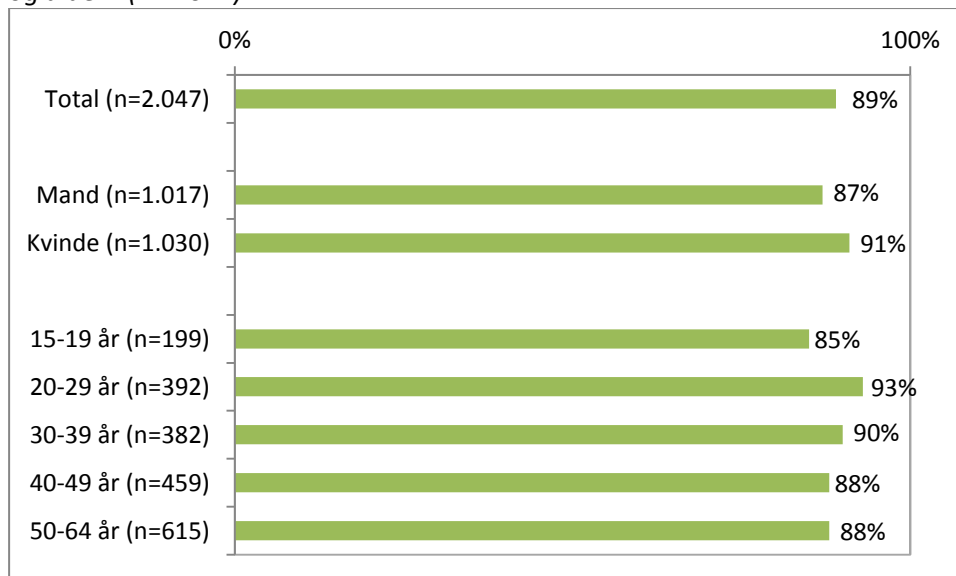
- 84 % af danskere mellem 15 og 64 år har ikke været til lægen inden for det seneste år på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden.
- 14 % har én gang været til lægen, men kun 2 % har besøgt lægen flere gange grundet hudforandringer eller tegn på kræft i huden. Disse andele må forventes at være større for respondenter, der er over 64 år, eftersom risikoen for kræft i huden stiger med alderen. Dette kan imidlertid ikke belyses i denne undersøgelse, hvor der udelukkende indgår personer i alderen 15-64 år.

Figur 4.7.

- Flere kvinder end mænd har været til lægen inden for det seneste år på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden (18 % mod 14 %).

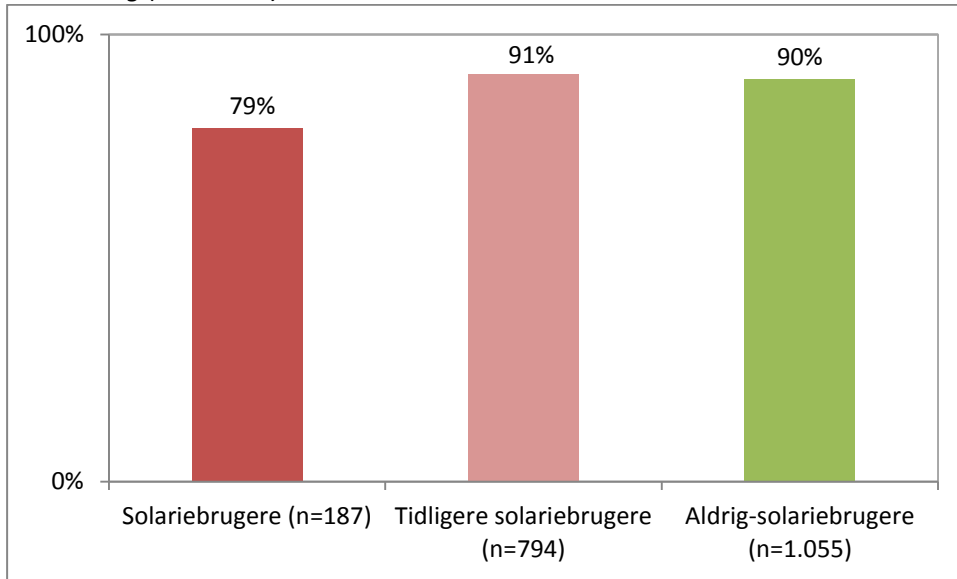
Er danskerne bevidste om, at solariebrug øger risikoen for kræft?

Figur 4.1. Andelen af 15-64-årige, der mener, at solariebrug kan øge risikoen for kræft. Fordelt på køn og alder* (n=2.047).

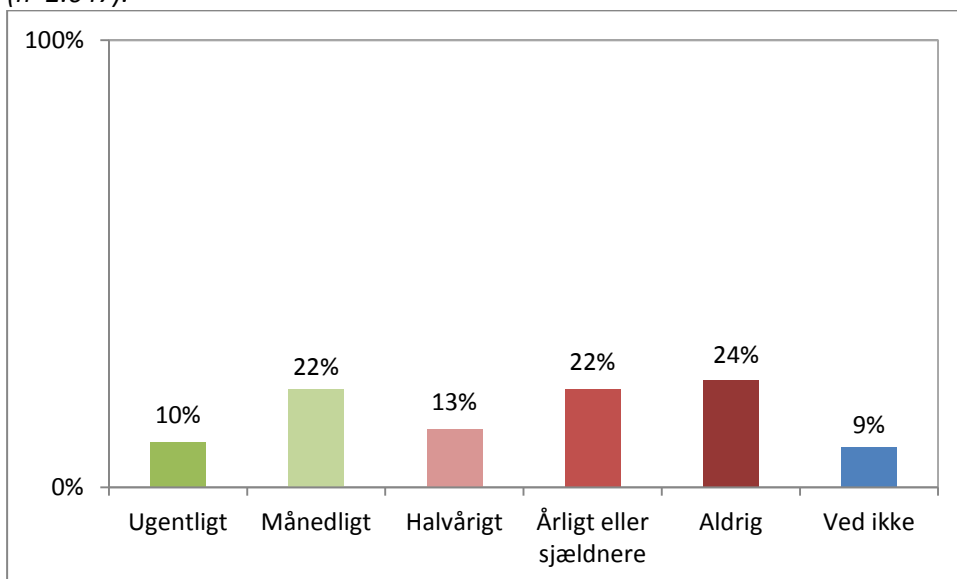
*Ingen regionale forskelle.

Figur 4.2. Andelen af 15-64-årige, der mener, at solariebrug kan øge risikoen for kræft. Fordelt på solariebrug (n=2.036¹²).

Hvor ofte undersøger danskerne sig selv for hudforandringer eller tegn på kræft?

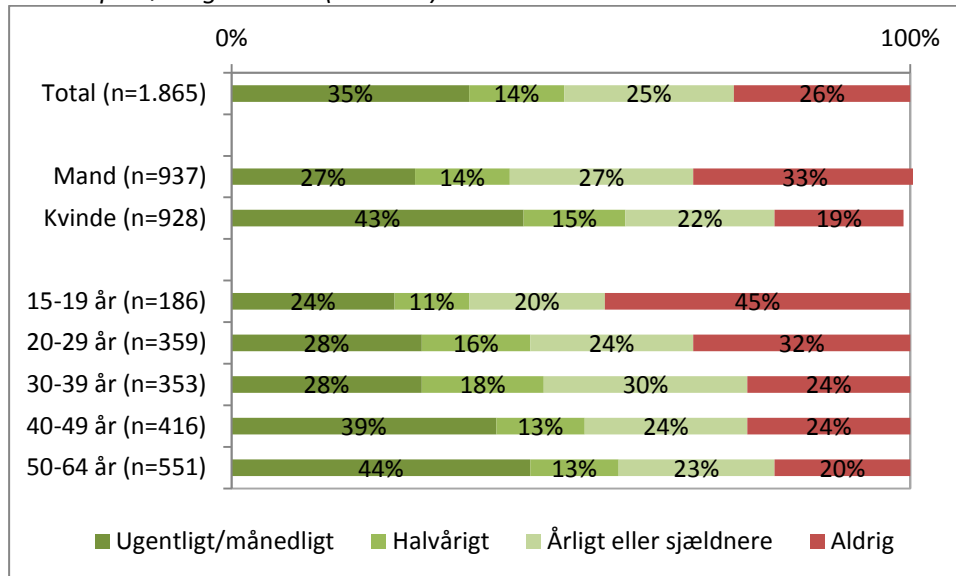
Figur 4.3. Hvor ofte undersøger du dig selv grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden? (n=2.047).

¹² De 11 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor tit de har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er ekskluderet fra denne analyse.

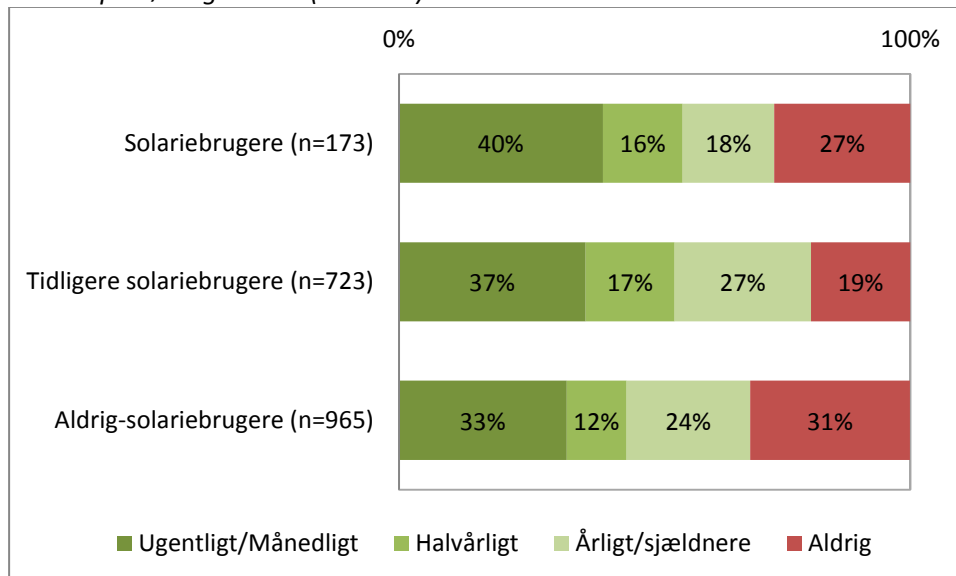

Figur 4.4. Hvor ofte undersøger du dig selv grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden? Fordelt på køn og alder*¹³ (n=1.865).

*Ingen regionale forskelle.

Figur 4.5. Hvor ofte undersøger du dig selv grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden? Fordelt på køn og alder¹⁴ (n=1.861).

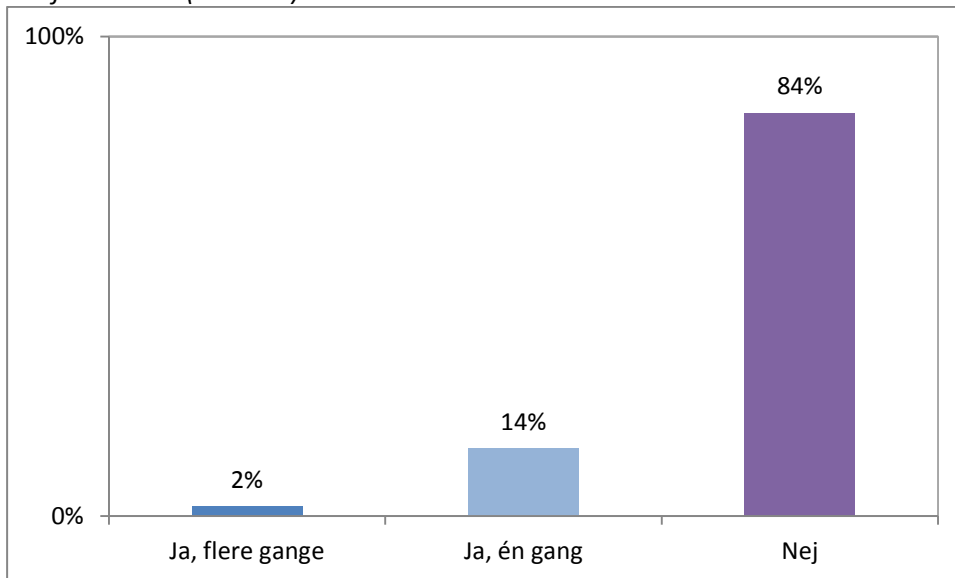

¹³ De 182 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor ofte de undersøger sig selv grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden, er ekskluderet fra denne analyse.

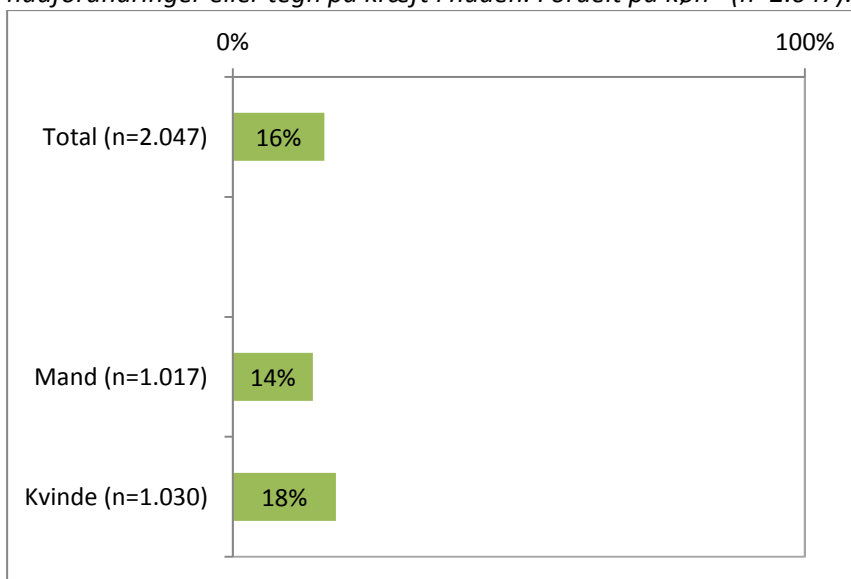
¹⁴ De 186 respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor ofte de undersøger sig selv grundigt for hudforandringer og tegn på kræft i huden, eller "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor ofte de går i solarium, er ekskluderet fra denne analyse.

Går danskerne til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft?

Figur 4.6. Har du inden for det seneste år været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden? (n=2.047).

Figur 4.7. Andelen af 15-64-årige, der inden for det seneste år været til lægen på grund af hudforandringer eller tegn på kræft i huden. Fordelt på køn* (n=2.047).

*Ingen alders- eller regionale forskelle.

5. Metode

Denne rapport bygger på data fra en dataindsamling blandt 2.047 danskere i alderen 15-64 år. Data blev indsamlet i perioden 3. september 2014 til 8. oktober 2014 af analyseinstituttet Epinion. Data er nationalt repræsentativt på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået gennem et internetbaseret spørgeskema (CAWI15), og alle data om respondenterne er selvrapporterede.

I dataindsamlingen er der indsamlet data om danskernes solvaner i den danske sommer, på solferie i udlandet og i solariet. Denne rapport fokuserer udelukkende på danskernes solarievaner. Kræftens Bekæmpelse og TrykFondens Solkampagne har siden 2007 indsamlet årlige data om 15-64-årige danskernes sol- og solarievaner. Denne undersøgelse er således den ottende af sin slags.

Repræsentativitet

Data blev indsamlet via kvoter. Kvoter er en sammensætning af data – f.eks. mænd i alderen 15-19 år fra Region Nordjylland – der svarer til den nationale sammensætning. Denne metode sikrede en nationalt repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder (15-19 år/20-29 år/30-39 år/40-49 år/50-64 år)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland)

Nedenstående tabel viser antallet af respondenter i undersøgelsen fordelt på køn, alder og region.

Tabel 5.1.

		Region				
		Hovedstaden (n=654)	Sjælland (n=284)	Syddanmark (n=432)	Midtjylland (n=471)	Nordjylland (n=206)
Mænd (n=1.017)	15-19 år (n= 99)	27	15	23	23	11
	20-29 år (n=195)	68	21	38	48	20
	30-39 år (n=187)	67	22	37	43	18
	40-49 år (n=229)	71	33	50	52	23
	50-64 år (n=307)	86	49	70	69	33
Kvinder (n=1.030)	15-19 år (n=100)	28	15	23	24	10
	20-29 år (n=197)	76	20	36	47	18
	30-39 år (n=195)	71	25	38	44	17
	40-49 år (n=230)	72	35	49	51	23
	50-64 år (n=308)	88	49	68	70	33

Kvoterne var baseret på oplysninger om sammensætningen af den danske befolkning fra Danmarks Statistik. Der er sikret en repræsentativitet gennem interviewene med en max afvigelse på +/- 5 % i forhold til kvoterne fra Danmark Statistik.

¹⁵ CAWI=Computer Assisted Web Interviewing.

Invitation af deltagere

Panelister i alderen 15-64 år fra Epinions Danmarkspanel blev inviteret pr. mail til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksomme på, at undersøgelsen var et samarbejde mellem Epinion, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden, og at de ved at besvare spørgeskemaet deltog i lodtrækningen om gavekort.

Svarprocent

4.890 respondenter har påbegyndt spørgeskemaet. Ud af disse har 2.132 personer besvaret hele spørgeskemaet (44 %). Blandt dem, som har påbegyndt undersøgelsen, har 24 % afbrudt undersøgelsen og 32 % er blevet ekskluderet. Denne ekskludering er sket, enten fordi respondenterne ikke har passeret ind i målgruppen eller fordi den kvote, som de passede ind i, allerede var fyldt. Blandt de gennemførte besvarelser er 85 (2 %) besvarelser blevet ekskluderet, fordi respondenterne enten var gengangere fra sommermediekampagnen 2014 eller fordi der var indsamlet flere interviews end nødvendigt for nogle kvoter. Det giver et samlet datasæt på 2.047 respondenter.

Table 5.2. Svarprocenter

	Antal personer (svarprocent)	Frafald
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	4.890	1.046 afbrød undersøgelsen (24 %)
	↓	1563 blev ekskluderet i undersøgelsen (32 %) (passer ikke i målgruppen eller kvoten er fyldt)
Respondenter, der har besvaret hele spørgeskemaet	2.132 (44 %)	85 blev ekskluderet (2 %) (gengangere + interview ud over kvoter)
	↓	
Respondenter i datasæt, der er anvendt i denne rapport	2.047 (42 %)	

Webundersøgelser og bortfaldsproblematik

Webundersøgelser er nyere end eksempelvis postale spørgeskemaer og telefoninterviews og er først de senere år anvendt til indsamling af data til befolkningsrepræsentative undersøgelser.

Webundersøgelser er både billigere og mindre tidskrævende end postale undersøgelser og telefoninterview. En ulempe er imidlertid, at svarprocenten for webundersøgelser generelt er lavere end for andre former for undersøgelser (Dobrow et al., 2008). Til gengæld kan dataindsamlingen via kvoter sikre, at det ønskede antal besvarelser fra en bestemt gruppe kan opnås. Dette forhold gør, at bortfaldsproblematikken til en vis grad imødekommes i denne type undersøgelser.

Det kan dog ikke udelukkes, at respondenter, der vælger at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den danske befolkning generelt. Da vi ikke har nogen oplysninger om de personer,

som ikke har besvaret spørgeskemaet, er det ikke muligt at lave en bortfaldsanalyse. Man kan dog forestille sig, at personer med de – ifølge Solkampagnen – korrekte solarievaner vil være overrepræsenteret i undersøgelsen. Det kan opleves som selvbekræftende at udfylde et spørgeskema, hvor man ved, at man svarer det, som afsenderen gerne vil høre. Derfor er det muligt, at danskernes solarievaner er mindre hensigtsmæssige i den generelle befolkning end i undersøgelsespopulationen.

Ligesom personer, der vælger at deltage i undersøgelsen, kan skille sig ud fra den danske befolkning, kan det også tænkes, at de personer, der er medlem af et internetbaseret panel som Epinions Danmarkspanel, og dermed inviteres til undersøgelsen, skiller sig ud fra den danske befolkning. Epinion har dog en række værktøjer, der skal forsøge at sikre, at sammensætningen af personer i panelet ligner den danske befolkning så meget som muligt. Blandt andet sker der en løbende udskiftning i panelet, således at panelets medlemmer ikke udelukkende udgøres af en særlig trofast type af respondenter, men af en respondentgruppe, der varierer fra år til år.

Problematikker omkring, hvorvidt undersøgelsens deltagere ligner baggrundsbefolkningen har været gældende i alle de år, undersøgelsen er blevet gennemført, og derfor er det muligt at kigge på udviklingstendenser over tid.

Statistiske analyser

I rapportens analyser undersøges det, om der er forskelle i forhold til køn, alder og region. Alle statistiske analyser er foretaget i PASW Statistics 18 (SPSS Inc.). For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ anses som statistisk signifikant.

Som udgangspunkt er det kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres. Det er desuden kun statistisk signifikante sammenhænge, der omtales som sammenhænge. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der går i solarium, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der går i solarium.

Fravalg af analyser

Af de 2.047 danskere i alderen 15-64 år som besvarede spørgeskemaet, har 187 respondenter været i solarium inden for det seneste år. Når de 187 respondenter opdeles i mange mindre grupper, bliver analyseresultaterne usikre. Derfor er der i rapporten fravalgt analyser, der inddrager mere end to variable på én gang. Det drejer sig eksempelvis om analyser, hvor køns- og aldersforskelle belyses samtidigt (f.eks. sammenhængen mellem solbadning på solferien og alder – opdelt på køn).

Spørgsmål til undersøgelsen, datagrundlag, metode mv. kan rettes til Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed ved analyse- og evalueringskonsulent Christine Lind Behrens (behrens@cancer.dk).

Litteraturliste

Boniol M, Autier P, Boyle P, Gandini S (2012): Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis. *BMJ* 345:e4757. Se også correction: *BMJ* 345:e8503.

Dobrow MJ, Orchard MC, Golden B, Holowaty E, Paszat L, Brown AD et al. Response audit of an internet survey of health care providers and administrators: implications for determination og response rates. *J Med Internet Res* 2008;10(4):e30.

Engholm G, Ferlay J, Christensen N, Johannesen TB, Khan S., Køtlum JE, Milner MC, Ólafsdóttir E, Pukkala E, Storm HH (2014): NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 6.1 (25.04.2014). Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. Tilgængelig fra <http://www.ancre.nu>. Hentet 02/05/2014.

Ferlay J, Soerjomataram I, Ervik M, Dikshit R, Eser S, Mathers C, Rebelo M, Parkin DM, Forman D, Bray, F (2014): GLOBOCAN 2012 v1.0, Cancer Incidence and Mortality Worldwide: IARC CancerBase No. 11 [Internet]. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer; 2013. Tilgængelig fra: <http://globocan.iarc.fr>, hentet on 13/08/2014.

Gallagher RP, Lee TK (2006): Adverse effects of ultraviolet radiation: A brief review. *Progress in Biophysics and Molecular Biology* 92 (2006) 119–131.

El Ghissassi F, Secretan B, Bouvard V, Benbrahim-Tallaa L, Guha N, Freeman C, Galichet L, Coglianò V (2009): WHO International Agency for Research on Cancer Monograph Working Group. A review of human carcinogens – Part D: radiation. *Lancet Oncol.* 2009; 10; 751-2.

IARC (2012): Radiation: Volume 100 D – a review of human carcinogens. . International Agency for Research on Cancer (IARC), World Health Organization (WHO).

I denne rapport kortlægges danskernes solarievaner i 2014. Rapporten er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 2.047 danskere i alderen 15-64 år. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og region og blev gennemført i efteråret 2014.

I rapporten belyses, hvor mange 15-64-årige danskere, der går i solarium, hvor mange, der går ind for en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, og hvor almindeligt det er blandt den danske befolkning at undersøge sig selv for hudforandringer og tegn på kræft i huden. Derudover belyses udviklingen i danskernes solarievaner i perioden 2007-2014.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed.

**Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens
Solkampagne**

Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.skrunedforsolen.dk